

Борис Субашић

НЕДОСАЊАНИ САН О МУЗЕЈУ:

Сећање на Владимира Давидовића, (1955-2020),
угледног правника, уредника, ерудиту

ДВОСТРУКИ живот Владимира Давидовића (1955-2020), чији је земаљски пут недавно пресекла корона, оставио је дубок траг у српској култури, иако није био личност са насловних страна.

Каријеру овог врсног правника обележиле су озбиљне функције Управника послова САНУ и помоћника министра правде. У паралелном животу он је био авантуриста, трагач за изгубљеном српском баштином, уредник и приређивач књига које откривају тајну историју. Иза њега је остао недосањани сан о стварању виртуелног српског музеја изгубљених и несталих личности и дела.

- Није проблем што је неки предмет наше баштине однет у неки страни музеј и тамо сачуван, или ако је нека личност недовољно проучена - говорио је Давидовић.
- Проблем је ако не знамо да та дела и људи постоје и тако их се одрекнемо.

Давидовић је примером показивао како се спасава баштина. Из библиотеке Честер-Бити у Даблину обезбедио је скенирану копију Никољског јеванђеља, ремек-дело српске средњовековне уметности, украдено у Великом рату. Са пријатељима је волонтерски организовао све послове, као и финансирање посебног издања. У току тога рада дошли су и до превода који је у XIX веку урадио Ђура Даничић, који су такође дигитализовали и уврстили у ово издање. Штампано је само 100 нумерисаних примерака који су бесплатно (што је било Владино обећање садашњем власнику овог дела) подељени институцијама, заслужним појединцима, манастирима и библиотекама. Примерак број 001 је посебном приликом, уз присуство бројних гостију, „враћен“ сестринству у манастиру Никоље.

Као управник послова САНУ, усред санкција, откупио је део Дечанске хрисовуље, такође опљачкан у рату. Извесни Британац је тражио готовину уз претњу да ће продати драгоцен рукопис страну по страну на аукцијама.

- Требало је одлучивати хитно. САНУ је продала клавир, део новца су дали донатори, а гувернер Аврамовић је дао девизе из Народне банке - сведочио је Давидовић. - Британац је тражио да дођем сам, Будимпешту, као у филму. Плашио сам се фалсификата, а ствар је спасао - миш. Чим је Енглеz извадио листове знао сам да су оригинали, имали су трагове мишјих зубића као на истом месту где и наш део рукописа.

Захваљујући Давидовићу рехабилитован је академик Радослав М. Грујић, кога су послератни идеолошки судови прогласили злочинцем, јер је спасао мошти кнеза Лазара, цара Уроша и деспота Стефана Штиљановића од усташа, Тако је скинута љага са великог српског научника и патриоте.

Давидовић је уредио и објавио дневнике академика Дејана Медаковића, од заборавља је спасао дело "Потрага за украденом историјом" о аустријско-немачкој пљачки српских архива и извештај "Тајна информација о снази и стању кинеске државе" који је написао Србин оснивач руске тајне службе, гроф Сава Владиславић.

Поклонио је 5.000 књига библиотеци манастира Свети Прохор Пчињски. Набрајање његових подухвата би потрајало, али и ово довољно осликава лик Владимира Давидовића, који не сме бити заборављен.

Борис СУБАШИЋ, 28. 12. 2020.